

Déli Hirlap

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

A temesvári posta

kül is lehet rádióengedélyt kapni
Temesvár, július 25.

Temesvárra megérkezett Bukarestből az első hivatalos rádióengedély. Eddig Temesvárról közel háromezren kívánul kérvényezték a rádióhasználatát, azonban a kérvényezés legnagyobb része, vagy egyáltalában nem kapott semmiféle értesítést, vagy elutasító határozatot. Ennek következtében a gimnázium felekezeti jellege többé nem vitatható és annak oktatási nyelvét a fenntartó határozza meg.

Tervbe vették, hogy a román tagozat mellett szeptembertől kezdve magyar és német tagozatokat is létesítenek. Ez iránt már megtették a kellő lépéseket Bukarestben a közoktatásügyi kormányfőnél és a

Magyar tanítás is lesz szeptembertől a temesvári piaristáknál

Temesvár, július 25.

Megírta a Déli Hirlap, hogy a piaristarend romániai vezetősége a temesvári piaristagimnáziumot átadta a csanádi egyházmegyének. Ennek következtében a gimnázium felekezeti jellege többé nem vitatható és annak oktatási nyelvét a fenntartó határozza meg.

Tervbe vették, hogy a román tagozat mellett szeptembertől kezdve magyar és német tagozatokat is létesítenek. Ez iránt már megtették a kellő lépéseket Bukarestben a közoktatásügyi kormányfőnél és a

Magyar Párt reméli, hogy eljárásának biztos sikere lesz.

A magyar szülők — akár Temesvárott laknak, akár pedig a megye egyes községeiben — azért középiskolába járó gyermekeik érdekében eslekeznek, ha azokat beiratják a jövő évtől kezdve katolikus gimnázium elnevezés alatt működő volt piarista gimnáziumba. A jelentkezés előnyös már azért is, mert az érdeklődés máris olyan nagy, hogy könnyen megeshetik, hogy a későbbin érkezőket már nem vehetik föl.

Franyó füstbement gründolása

Az írók otthagyták az Ady-társaságot, melyre Franyónak üzletkötésekhez volt szüksége

Arad, július 25.

Franyó Zoltán, a magyarországi kommunizmus idejéből ismert újságíró összeállott Fászkerti Tiborral, a Consum aradi tudósítójával és néhány hónap előtt megalapították az Ady-Társaságot és hogy annak valami külső dísz és belső értéket is adjanak, a tagok sorába felvették az erdélyi irodalmi élet számos jelesét. Azóta azonban olyan dolgok történtek, amik kinyitották a szemüket. Látták, hogy Franyó Zoltán az Ady-Társaságot, amely voltaképpen nem működik és csak papíron létezik, üzleti öns célokra használja föl. Az Ady-Társaság hátán akar a színigazgatói székbe kapaszkodni és ugyancsak az Ady-Társaság égisze alatt szerezte meg magának a magyarországi könyvek Romániába való behozatali jogának zsiros üzletét. Az erdélyi írók, akiket ideális eszmék fűtenek és ilyen manőverekkel nem akarják magukat azonosítani, most levelet intéztek Franyó Zoltánhoz, akinek megírták, hogy nem kérnek az ilyen iro-

dalmi társaságból és azért együttesen kilépnek az Ady-Társaságból, amelyben ezek után Franyó Zoltán és Fászkerti Tibor immár egyedül maradnak. A levél különben a következő:

Tekintetes Franyó Zoltán urnak
Arad.

Miután megbeszélésünk ellenére az Ady-Társaság a mai napig sem tartotta meg azt a szélesebb körű alakuló közgyűlést, amelyhez annak idején társasági tagságunkat köztöltük, sem a társaság alapszabályait velünk nem ismertette, másrészt elfoglaltságunk sem engedi meg az Ady-Társaság kebelében való intenzív munka kifejtését, kérjük tudomásul venni a társaságból való kilépésünket.

Kolozsvár, 1925 július 24.

Kuncz Aladár, Tabéry Géza,
Kádár Imre, Ligeti Ernő,
Tompai László, Áprily Lajos,
Nyirő József, Molter Károly,
Endre Károly, Bartalis János,
Olosz Lajos, Szentimrei Jenő.

Tőzsdei árfolyamok

Zürichben a lei 2-35, Párisban 18-50

Temesvári magánforgalom július 25-én reggel:

(A Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság belvárosi fiókjának árfolyamai.)

Dollár 223, angol font 1090, francia frank 5-25, svájci frank 43-40, belga frank 5-37, lira 7-25, szokol 6-65, dinár 3-90, magyar korona 314, osztrák silling 31-55, árka 53-60, hollandi forint 90—.

Terményárak:

Buza 800, árpa 500, rozs 500, zab 550, tengeri 550 métermázsánként ab feladóállomás

Hatvanötön vizsgáztak a városi és megyei tisztviselők közül

Temesvár, július 25.

A temesi vármegyei hatvanöt tisztviselő jelentkezett vizsgára. Ettől a vizsgától függ, hogy állásaikban véglegesítve lesznek, vagy pedig továbbra is csak mint napidijasok működnek. A vizsgára jelentkezettek részint a városi, részint a megyei adminisztrációból kerültek ki. A bizottság elnöke Bogdan Antal dr. prefektus, tagjai Bejan Kornél alispán, Gredinariu Emil városi kulturális tanácsnok, jegyzője Hanes Tibor vármegyei szolgálati főnök. Az eredmény meglepően jó. A vizsgára jelentkezettek közül kilencven százalék átment és a visszautasított tíz százalék ősszel újból vizsgára jelentkezhetik. A jelöltek túlnyomó része magyar volt, akik a román nyelvben, a közigazgatási törvényben, az alkotmánytanban valamint történelemben meglepő jártasságot árultak el és bizonyosságot tettek arról, hogy komolyan készültek a vizsgára.

Temesvár adósságot fizet mikor minden város kölcsönt keres

Temesvár, július 25.

Jelentette már a Déli Hirlap az állandó választmány küldöttségének külföldi útja eredményét, amely Temesvár város magyarországi és ausztriai adósságainak rendezését célozza. Budapesten körülbelül tíz millió leinyi tartozása van a városnak, Bécsben pedig tizenhárom millió lei. A küldöttség Bécsben is járt, ahol a tartozások megfizetésére ugyancsak sikerült ki- eszközölnie azt a kulcsot, mint Budapesten, vagyis a város minden két koronáért egy leit fizet, amennyiben az adósságot az év végeig letörleszti.

A városnak eszerint a magyarországi és ausztriai tartozások rendezésére huszonhárom millió leire volna szüksége. Ennek előteremtése ügyében szintén tanácskozást folytatott már az állandó választmány. Mintegy tizenhárom millió lei felesleg maradt a múlt esztendőből, a többi tíz milliót pedig a városi vállalatok jövő évi költségvetésére előlegeznék. Ez azért is jogos, mert hiszen ezt a kölcsönt annak idején a városi vállalatok fejlesztésére fordították. A városi tanács elhatározta, hogy pótköltségvetést csinál, amelyben ezt a pénzügyi műveletet keresztülvezeti. A pótköltségvetés elkészítését Dobosán János dr. főpolgármester és Disela Pál pénzügyi tanácsnok tegnap délelőtt a Temesvárott járt Popescu belügyminiszteri vezérfelügyelőnek bejelentették és kérték, hogy annak jóváhagyását a belügyminiszternél eszközölje ki. Ha a város a magyarországi és ausztriai kölcsönöket kifizeti, akkor már csak egyedül a svájci adósság marad meg.

Horradalmi mozgalom egy szerbbánsági községben

Nagybecskerek, július 25.

A Zombolyához közel fekvő Németcserny a szerb-bánsági községben horradalmi jellegű események játszódtak le. A község jegyzője Kocić Csedomir kiakarta lakolni a községbe letelepített dobrovóljácokat adóhátralékaik miatt. A dobrovóljácok vezetői erre Belgrádban mentek és sikerült az adók kifizetésére moratóriumot kapni. Ezt a városban is megkapták és visszatérve bemutatták a jegyzőnek, aki azonban kijelentette, hogy a határozást nem veszi tudomásul. Erre a szerb-bánsági község vezetői Nagybecskerekre és követelték, hogy a jegyzőt azonnal helyezték el Németcsernyről. A főjegyző csillapítani igyekezett a felizgatott dobrovóljácokat, de azok kitartottak követelésük mellett. Hazamentek, de pontosan huszonnégy órát, amennyit ideig, amennyit megszártak a jegyző áthelyezésére. Miután látták, hogy a megye nem intézkedik, ők maguk vették kezükbe a községi ügyek intézését. A huszonnégy órával leteltével mintegy hatvan főnyi dobrovóljác behatolt a jegyző hivatalos helyiségébe és ott a jegyzőt kilökték. Azután maguk vették kezükbe a község ügyeinek intézését és még a mai napig is megszállva tartják a közhatalmat. Az eset a községben nagy felháborítást keltett. Nagybecskerekről hírt kapott a helyi hatóság, amely az ügy megvizsgálására.

Legmegbízhatóbb BÉRAUTÓK

Legolcsóbb speciális FIAT gépjávitások originális alkatrészekkel

TICHY VILMOS

autógarázs I., Piața Unirei (Dom-tér) 8. Telefon 7-84

A bányási községek neveinek átkeresztelése

A régi helységnevek csak fokozatosan cserélhetők ki új névvel — Hány falu és vár volt Temesben a Hunyadiak korában

Meg kell hallgatni az érdekelt községeket

Temesvár, július 25.

Az új kormány belügyminisztere, Goga Oktavián, nemrég azt a kijelentést tette, hogy nem tartja minden áron szükségesnek minden helynévnek, román hangzású új névvel való kicserélését. Gyakorlatból tudjuk, hogy már a bányási helyneveknek máról-holnapra való új elnevezése milyen zavarokra adott alkalmat. A postán feladott levelek nehézkes továbbítása is amellett szól, hogy a helyneveket fokozatosan és idővel kellett volna megváltoztatni.

A bányási német helynevek régi elnevezése nagyrészt meg is maradt, illetve régebbi elnevezésüket újra kérelmezték. Éppen ezért, a magyar lakosságú községeknek is meglehetne hagyni régi magyar elnevezését. Ha meghagyták Majláthfalvát Majlatnak, akkor Végvár község is nyugodtan viselhetné továbbra régi nevét, Tormac elnevezése helyett. A múltban a helynevek megváltoztatását évszázadok után,

fokozatosan rendelték el.

Mint Temesvármegye harmadfél évtizeden át volt főlevéltárosa, alkalmam nyílt betekinteni a helyneveket változtató azon rendelkezésekbe, amiket csak a múlt század végén kezdeményeztek vármegyénkben. Előbb beható előmunkálatok indultak meg vármegyénk községi és egyéb helynevek magyarosítására nézve. Az Országos Községi Törzskönyvbizottság azután 1906-ban meghallgatta az országos főlevéltárost és a vármegye régi monografusait. Az egybegyűjtött anyag fölött határozva, leküldte a véleményével felszerelt adatokat Temesvármegye alispánjához. Az ajánlott változtatások fölött elsőnek az érdekelt községek képviselőtestületei nyilatkoztak, a hozott határozatokat átvizsgálta a vármegye közönsége által kiküldött albizottság, megvitatta az állandó választmány és 1908 évi június havában tartott rendkívüli közgyűlésében tárgyalta a vármegye törvényhatósági bizottsága. A vármegye határozata ellen mindössze 14 helyről érkezett be felelőleges

(Liebling, Germán, Nagy-Zsám, Jaszenova, Mramorák, Izbiste, Nagy-Szredistye, Kis-Szredistye, Ferendia, Temes-Kubin, Ulma, Obád, Német-Szent-Péter és Lukarecz községekből), ami annak a jele, hogy a határozat megnyugvást keltett a községek tulnyomó nagy többségében. A községek véleményét most is előbb meg kellett volna hallgatni és határozatuk szerint dönteni.

A helynevek megváltoztatásánál a múltban elsősorban tekintetbe vették a község, vagy a község helyén állott helynek

regi elnevezését.

Csánki Dezső dr. „Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában” című művében azt mondja, hogy a török hódoltság előtti Temesvármegyében — amely más határokkal bírt, mint a mostani — 30 vár, 22 város, 990 falu és pusztasorakozott egymás mellé. Talán nem állott valamennyi egy és ugyanazon időben, de számuk mindenesetre ezer körül ingadozott. Valószínű, hogy mindamellett az egész vármegyének nem volt több lakója, mint ma Temesvár városának kétharmad része. A falvak néha csak öt-hat házból állottak és 50 lakónál többet egy falura, 500-nál többet egy mezővárosra, 5000-nél többet egy városra alig számíthattunk. Így az egész területen legfeljebb mintegy 70-80.000 ember élt. Ez a népesség azonban tulnyomó részben magyar volt és magyar nevek voltak azok a helységek, melyekben lakott. A hosszú török járom alatt a magyarság legnagyobb részét elköltöztött innen és elnéptelenedtek, elpusztultak a szép magyar nevű helységek.

A török kivonulása után (1716-1779) osztrák uralom következett, mely német világot teremtett Temesben. Németek, románok, szerbek foglalták el a magyarok helyét; ezek aztán

a saját anyanyelvükhöz

idomították a magyar helységneveket. Így lett aztán Feketeér-ből Fikatar, Iklód-ból Ikloda, Draksa-ból Dragsina, Széphely-ből Zsebely, Vejté-ből Vojtek, Csák-ból Csakokban, zacskókban, skatulyákban. A foltozáshoz való rongyokat egy faladában gyűjtötte össze Mária, de mi legyen egy kivénült mosogatóronggyal? Egy elkopott mosogatórongy igazán a rongyok rongya, az elhasznált holmik leghaszontalanabbja. A múlt hónap elsején Mária már oda akarta adni a szemetesnek; de az utolsó pillanatban ösztönös takarékosága megkötötte a kezét és a kivénült rongyot egy porolófa segítségével földugta a szelelőlyukba. Ez se menjen veszendőbe. Esetleg föltartja a port az udvar felől... Lám, tegnap este is nagy szél kavargott az udvarban...

Arzó Mária elhatározza, hogy meg fogja igazítani kissé a mosogatórongyot. Veszi a porolófáját, de jóformán még hozzá sem ér a lyukhoz, mikor felülről vad csiripelést hall.

— Mi ez, — gondolja Mária, — csak nem rakott fészket valaki a rongy mögött a lyukban! — Föl kellene menni és megnézni, mi van ott. Van már hareminc-negyven

éve, hogy nem látott madárfészket Mária. Akkor falun élt, kislány volt és könnyű lábu. Most azonban már nehézkes, idomtalan a teste. A takarítás is holtra fásasztotta, El-elakad a lélekzete és a lábai megvastagodtak. Mégis jó volna megnézni azt az édes picit fészket, ami odafenn lehet... Csak ne volna olyan magosan az a lyuk! Most újra megszólalnak a fiókák... zavarosan, össze-vissza csipognak... és Mária úgy hallja, mintha rég elholt saját piciny magzatai sirnának odafönt a szelelőlyukban. Öten voltak s a tizedik évet egyik sem élte túl... Igen, ugyanilyen volt a hangjuk... Talán igazán odafönt vannak... ábrándozik az öregasszony... szegények... a lyukban... odafönt...

— Anya, gyere föl, csicsijgatni, csucsujgatni, — szól a szelelőlyuk... és a belső szobából mintha Pétert, megboldugult férjét, hallaná: — Nézd csak meg, anya, mért sirnak a porontyok!

Ami

a magyar lakossága

községek régi elnevezését illeti, csak néhányról óhajtnak megemlékezni. Így elsősorban Végvárról, amelynek lakossága bizonyára mielőbb kéri fogja régi elnevezésének visszaállítását és reméljük sikerrel. Végvár községet hajdan Rittbergnek hívták, ahová 1786-ban német evangélikus családokat telepítettek. E családok közül számosan kivándoroltak és negyven házhelyet hagytak üresen. Ezekre az üres telkekre 1790-ben tűz által

tönkre jutott telepéseket helyezték el a kassai kincstári területekről. Az így keletkezett lakosság egy részét 1791-ben áttelepítették Daruvárra, onnan meg nyolcvan evangélikus családot helyeztek át Rittbergre. Utóbb a németek ott hagyták telkeiket, mert Sipet község lakói folyton háborgatták rablásokkal és gyújtogatásokkal. Ekko 1794-ben Csanád, Csongrád, Béké és Heves vármegyékből 150 magyar református vallású családok telepítettek Végvárra. A község református lakossága kívánta annak idején ezt a névváltoztatást, az óhajtvá kifejezni e névvel, hogy község erős végvára Temesben reformátusoknak.

Majláthfalva ősi magyar község helyén a középkorban Turegyház nevű birtok feküdt, mely 1454-ben a Tariak birtoka volt. Az 1761 évi térképen Durikias alakban szintén pusztaként van feltüntetve. 1820-ban a kincstár, gróf Majláth országbíró közbenjárására,

magyar dohánykertészeket telepített le Turegyháza-pusztára, akkor kapta a község a Majláthfalva elnevezést is.

A Temes-Torontálmegyéhez csatolt Ótelek, Magyar-Szent-Márton és Torontál-Keresztes községek közül csak Ótelek tartotta meg a régi nevét. A helynevek új elnevezéséig kerül, amikor majd meghallgadják az egyes községek és városok óhajait is a helynevek végleges rendezése előtt.

Osztie Andor.

BLONDEL

képkerekeszési vállalat

Eladás nagyban és kicsinyben. Jutányos árak!

Belváros, Lonovits-utca Püspöki palota. 48

Torino

Fiat

automobilok és alkatrészek képviselője:

Tichy Testvérek autogarage

Timișoara I. Str. Eminescu 6.

Telefonszámok;

Garage: 11-26 Lakás: 11-27

Mosogatórongy

Irtá: Pap Károly

Özvegy Arzó Mária minden hónap elsején nagytakarít.

Réggel hétkor kezd, tízre végez két kicsiny szobájával s végül az éleskamrára kerül a sor. Leporolja a befőttes üvegeket; tiszta ujságpapírost terít a polcokra, kitisztítja az egérfogót s habár az egerek hónapok óta nem látogatták a kamráját, mégis friss darabka szalonnát tesz a csapdába. Majd megszámlálja a zsákjait, papirzacskóit, skatulyáit és már éppen menni készül, mikor véletlenül a szelelőlyukra esik a pillantása. A szelelőlyukban egy mosogatórongy gubbaszt.

Arzó Mária takarékos asszony volt; soha semmit el nem hajított. Szükség életében úgy tapasztalta, hogy valamikor mindennek lehet hasznát venni. Ócska szegek, ócska gyufaskatulyák, maradék spárgadarabok, pirinyó gyertyavégek, mind-mind rendes helyet kaptak a szá-

kokban, zacskókban, skatulyákban. A foltozáshoz való rongyokat egy faladában gyűjtötte össze Mária, de mi legyen egy kivénült mosogatóronggyal? Egy elkopott mosogatórongy igazán a rongyok rongya, az elhasznált holmik leghaszontalanabbja. A múlt hónap elsején Mária már oda akarta adni a szemetesnek; de az utolsó pillanatban ösztönös takarékosága megkötötte a kezét és a kivénült rongyot egy porolófa segítségével földugta a szelelőlyukba. Ez se menjen veszendőbe. Esetleg föltartja a port az udvar felől... Lám, tegnap este is nagy szél kavargott az udvarban...

Arzó Mária elhatározza, hogy meg fogja igazítani kissé a mosogatórongyot. Veszi a porolófáját, de jóformán még hozzá sem ér a lyukhoz, mikor felülről vad csiripelést hall.

— Mi ez, — gondolja Mária, — csak nem rakott fészket valaki a rongy mögött a lyukban! — Föl kellene menni és megnézni, mi van ott. Van már hareminc-negyven

éve, hogy nem látott madárfészket Mária. Akkor falun élt, kislány volt és könnyű lábu. Most azonban már nehézkes, idomtalan a teste. A takarítás is holtra fásasztotta, El-elakad a lélekzete és a lábai megvastagodtak. Mégis jó volna megnézni azt az édes picit fészket, ami odafenn lehet... Csak ne volna olyan magosan az a lyuk! Most újra megszólalnak a fiókák... zavarosan, össze-vissza csipognak... és Mária úgy hallja, mintha rég elholt saját piciny magzatai sirnának odafönt a szelelőlyukban. Öten voltak s a tizedik évet egyik sem élte túl... Igen, ugyanilyen volt a hangjuk... Talán igazán odafönt vannak... ábrándozik az öregasszony... szegények... a lyukban... odafönt...

— Anya, gyere föl, csicsijgatni, csucsujgatni, — szól a szelelőlyuk... és a belső szobából mintha Pétert, megboldugult férjét, hallaná: — Nézd csak meg, anya, mért sirnak a porontyok!

Özvegy Mária sirva fakad: — Jaj istenem, dehát hogy menjek föl... mikor olyan rossz a terem...

Megtörli a szemét és átmegy szomszédba létrát hozni... Végül megy a folyosón és bekopog idoda... Páréknak nincsen létrájuk... Kovászéknak sincs... de talán Rögöséknél lesz...

— Igen, van, — mondja Rögösnek miközben a kislánya fejét korpázza és dühösen néz a nyugtalankodó gyerekekre. — Maradsz már nyugton; vagy betöröm afejedet! Talán...

A kislány jajgat: — Jaj de hujaj ne huzza! — Rögösné káromkodik.

— Látja, Arzóné, — mondja az özvegynek, — örüljön, hogy nincs gyereke!

Arzóné hallgat. Kimennek a léreárt.

— Nagyon rossz lábon áll, — mutatja Rögösnek, — csak nem akar maga öreg esontjával erre fő mászni!

Meglepő olcsó árak!

Egyes párok eladása „Echo” cipőáruházban

Belváros, Szentgyörgy-tér

A horogkereszt már hatszáz esztendő

Temesvár, július 25

A háboru utáni kavardásban és ször Németsországban bukkant el, majd Ausztriában jelentkezett, végül szép sorjában valamennyi európai országban láthatóvá lett a horogkereszt. Ugy jött, mint valami újítás, mint valami eddig nem létező jel.

A horogkeresztre is ráillik pedig az Akiba böles mondása: semmi új a nap alatt. A horogkereszt megvolt már, csak éppen azzal a különbséggel, hogy ezelőtt nem használták föl tüntetésre.

Tépett, rojtos szélű, megsárgult levelű könyv akadt a kezembe. A különböző szerzetesrendekről és állásos egyesületekről szól. Ebben a könyvben találtam rá Szent Antal testvéreinek a históriájára. Ez a történet a következőket mondja:

Krisztus után a tizennegyedik században Franciaországban sok ember betegedett meg az ugynevezett Szent Antal betegségben. Régi kódexek szerint ennek a betegségnek a latin neve morbus sacer volt. Hogy tulajdonképpen miben állott ez a betegség, az a könyvben nincsen megírva. Élt azonban abban az időben Dauphinében egy Gaston nevű nemes ur és annak fia Guerin. Igen jámbor emberek voltak és elárándokoltak Didier de la Moth városkába, amelynek templomában Szent Antalnak egyik ereklyéjét őrizték. Apa és fiu a szent oltára előtt imádkoztak és utmutatást kértek: hogyan segítsenek a Szent Antal betegségében szenvedőn. Mikor a templomból távoztak, elhatározták, hogy kórházat alapítanak. Minthogy anyagilag elhanyagolt állapotban állott a kórház, hamarosan meg is kezdte működését.

Gaston és Guerin több segítőtarat vett maga mellé és működésüköz a pápa engedélyét kérték. II. Urbán pápa 1095-ben megerősítette működését és megengedte, hogy magukat Szent Antal Testvéreinek nevezzék. Ugyanakkor hozzájárult ahhoz is, hogy ezek a testvérek fekete ruhát hordhassanak, melynek mellére a következő fehér jel volt varrva:

1218-ban IV. Honorius pápa megengedte azt is, hogy Szent Antal Testvérei egyszerű fogadalmat teyenek. Szent Antal betegsége akkoriban már nem igen gyötörte

az emberiséget, azonban Szent Antal Testvérei az idők folyamán mindennemű betegségek és nyavalyák gyógyításával foglalkoztak. Erdemeik elismerésül VIII. Bonifác pápa kanonokrenddé emelte őket. Bullájában ismét kifejezetten

van megírva, hogy ruhájuk fekete, melyen fehér horogkereszt diszlik. A rendet 1616-ban reformálták, 1777-ben a rend sok tagja belépett a máltai lovagrendbe. Ettől fogva a rend tagjai egyre fogytak, a francia forradalom idején pedig a rend

egészen megszűnt.

... Az utóbbi években feltűnt horogkereszt tehát nem új találmány. Csak éppen, hogy más céllal használják, mint annak előtte. De alakra nézve éppen olyan horogkereszt, mint volt a régi. K. E.

Az ifjutörökök vezére Resicán

Kiriszkáne Juszuf török forradalmár a csatornán át menekült Üszkübből, évekig élt Resicán emigrációban, majd államférfi és rendőrfőnök lett hazájában

Temesvár, július 25.

Körülbelül harminc esztendő előtt történt.

Resicán egy szép tavaszi napon tagbaszakadt fiatalember tünt fel. A fején török fez volt. Nagy szenzáció volt abban az időben a híres gyárvarosban egy eleven török. Ha az utcán látták, megállottak az emberek és úgy bámultak rá. Az aszszonyok azonban nem állhatták megjegyzés nélkül:

— De hol vannak a török feleségei? Nem is lehet igazi török, ha nincsen legalább négy-öt felesége.

A férfiak viszont replikáltak: — Ez egy modern török, aki nem bolond nősilni. Meg aztán talán nincs is neki, hogy a feleségeit mi-ből eltartsa.

A férfiaknak mindkét tekintetben igazuk volt. A resicai török modern török volt, újitörök. És szegény is volt, mert Törökországból nem hozott magával egyebet a rajtaválónál.

Egy szép napon beállított a török Sommer Zsigmond fűszerkereskedőhöz. Törökül beszélt, de bizony nem értették a szavát. Erre aztán jelekkel magyarázta meg, hogy munkát kér. Az öreg Sommer jó ember volt, szívesen foglalkoztatta a szegény lakosokat, de okos ember is volt, mert tudta, hogy boltjának jó reklám lesz, ha egy igazi törököt foglalkoztat. Meg is egyeztek abban, hogy a török a vendők lakására szállítja majd a vásárolt árukat. Széles vállán bizony nem egyszer lisztes zsákot cipelt és peckesen lépegetett az utcán.

A törököt lassankint megismerte egész Resica és sokan csak azért vásároltak Sommernél, hogy a török a lakásukra árut vigyen. Ott aztán beszélgettek vele, megkínálták kávéval és finom falatokkal, — szeszest italt a török a világról sem fogadott el, — közben pedig kérdezték tőle, hogy milyenek a viszonyok Törökországban és miért

jött el. A török, aki megtanult magyarul és németül, sok színes dolgot mesélt a törökországi szokásokról és népeletről, magáról csak annyit mondott, hogy a katonaság előtt szokott.

Máskülönben igen csendes ember volt a török. Ha elvégezte dolgát, elvonult a lakására, órákon keresztül ült némán, gondolatokba elmerülve. Néha látták napkeltekor és napnyugtakor felmenni a Kereszt-hegyre. Többször megfigyelték, amint kelet irányában arera borult és hangosan imádkozott:

— Allah il Allah, Mohamed rasul Allah!

Majd fölállott, dél felé nézett, amerre Törökország fekszik és kiterjesztett karokkal sokáig nézett arrafelé.

A nevét senki nem tudta. A resicai néphumor elnevezte luftinspektornak. Ez a név aztán rá is ragadt.

Jött azonban az általános népszámlálás. A népszámláló biztosok abban a házban is megjelentek, amelyben a török luftinspektor lakott. Nem elégedtek meg azzal, hogy megkérdezték a nevét, hanem előszedették vele az írásait is. Vonakodva, rosszkedvűen tett eleget a kérésnek. Írásából kiderült, hogy a neve Kiriszkáne Juszuf. Kiderült azonban az is, hogy a török luftinspektor voltaképpen tanár. Konstantinápolyban, Alexandriában és Londonban tanult.

A népszámláló biztosok kíváncsiak voltak, hogy tanár létére miért vállalkozik durva testi munkára s miért van Resicán. Elhárítóan, de udvariasan válaszolt:

— Uraim, ez nem tartozik ide. A törvények ellen nem véték és önökre valóban közbömbös lehet, hogy miből tartom fenn magamat.

A luftinspektort ettől az időtől fogva — mert hiszen a népszámláló biztosok révén sokan tudták meg, hogy a török nagyműveltségű tanár

életét és ráadásul a halálát is...

Aztán lassan föllép a létrára és mászik fölfelé. Recseg, ropog az ócska alkotmány, az öreg asszony meg-megpihen és megy tovább. Göröcsösen fogódzik a létrába; halántéka kivörösödik... iromba agyaglábai ide-oda tapogatóznak... leluhnyja a szemét, de egyre csak megholt gyerekeinek hangját hallja a szelelőlyukból...

... Végre fölér... Nagyon sós hajt... Vissza szeretne nézni, de nem mer...

Ugy érzi, mintha iszonyatos magában volna, valahol a felhők között és lenn az éléskamra olyan távol, hogy oda soha többé már vissza nem mehet... És ebben szinte megnyugszik...

— Legyen meg a te akaratod, — motyogja a létra tetején és keresztet vet, — miképp a mennyben, azonképpen itt a földön is, amen! Egyik kezével elereszti a létrát, lassan kiemeli a lyukból a rongyot és egy vörösbegy-fészket lát. Mopasz fiókák... Mária ráncos képe

széles mosolyra húzódik és gügyögve-gagyogva egymásután gyerekei nevén szólítja a kicsinyeket... Am hirtelen megsuhog a levegő odakinn... Megérkezik a vörösbegy-anya... Egyszer, kétszer, tizszer... mint a vilám eleikázik a lyuk előtt; — Ki áll ott, ki áll ott? — kérdezi ijedten a maga nyelvén.

Ó, borzalom; ó, borzalom!

Aki sokat szenvedett, érti a madarak nyelvét, a halak és kövek beszédét:

— Mit félsz, — motyogja Mária — csak a mosogatórongyomat jöttem megnézni!

A vörösbegy azonban egy szót sem ért. Ujra és újra elivel a lyuk előtt és fekete szemét rémülten mereszti a sötét és kerek valamire ami nem akar mozdulni a fészek mögöl. Sehogysem érti, hogy tegnap óta megelevenedett a mosogatórongy.

Arzó Mária belátja, hogy ő fölösleges valaki vörösbegyeknél, de mivel nem akarja elmulasztani az

édesbus látványt: a magzatok etetését, ravaszul csak oldalt húzza a fejét...

Most azonban fejének az árnyéka marad ott a lyukban és a vörösbegy félelme és gyanuja csak nem mulik el.

— Ó a buta, — morogja Mária és kezében a ronggyal lejjebb lép egy fokot a létrán...

— Ahá... most már nem vijjog olyan kétségbeesetten az a buta vörösbegy... Elhallgatott... Most etetni fog...

Arzó Mária vár egy pillanatig, aztán óvatosan és dobogó szívvel lábujjhegyre áll; hadd lássa a gyönyörű idillt...

De még ez sem elég. A nyakát is ki kell hogy nyujtsa...

Nyujtja, nyujtja... aztán meg-inog és kezével-lábával kalimpálva, villámgyorsan zuhan alá a létra tetejéről...

Aztán esönd lesz. Csak az éhes fiókák csipogása hallatszik a szelelőlyukban és lenn lassan véres lesz Arzó Mária: a mosogatórongy.

Kubán Endre.

Prochaska Ede Fiai

Temesvár, IV., Bonnáz-utca 21

Ford

Lincoln—Touring—Truck—Fordson, cséplőgépek, Magdeburg—Buckau. Ford autók és traktorok javítóműhelye.

Fürdőruhák

fürdősapkák, fürdőcipők és fürdőköpenyek weismayr-nál Timișoara

A férj harca

felesége ellen, akinek letartóztatását kéri

Temesvár, július 25.

Serényi Dezsőné ügye tegnap újabb fordulathoz ért. Megirtuk, hogy a vizsgálóbíró két héttel ezelőtt Serényi Dezsőné szabadlábra helyezte. A szabadlábrahelyezési határozat ellen felebbezés érkezett a vizsgálóbíróhoz, amelyben Serényi Dezső kéri feleségének újbóli azonnali vizsgálati fogóságba való helyezését. A felebbezés indokál Serényi Dezső előadja, hogy felesége szabadon való engedése veszélyezteti az életét, másrészt pedig hatással lehet és befolyásolhatja a tanukat vallomásaikat illetően. Serényi Dezső felebbezését Safirescu vizsgálóbíró a temesvári táblához terjesztette föl. A táblának szüneti vádtanácsa tegnap tárgyalta a felebbezést Marta Sándor dr. táblai főelnök elnöklété mellett. A vádtanács arra az álláspont-ra helyezkedett, hogy a felebbezés indokai, amelyek miatt Serényi Dezsőné újbóli letartóztatását kéri, alaptalanok és a felebbezést elutasította.

Az első kérvény

megérkezett a temesvári magyar színi idényre

Temesvár, július 25.

A kultuszminiszter az összes színházaknak, akik pályázatukat magyar színházra beadták, értesítette, hogy mielőtt a végleges engedélyt megadná, igazolják, hogy Erdély és a Bánság, mely városai hajlandók nekik játszási engedélyt adni. Ezen értesítés folytán Fekete Mihály jelenlegi temesvári színházvezető tegnap benyújtotta kérvényét Dobosan János dr. főpolgármesterhez, amelyben kérte, hogy a jövő évi magyar színi szezon az ő részére biztosítsa. Illetékes helyen nyírt értesültünk, hogy Dobosan János dr., akinek polgármesteri diszkréciójában jogai közé tartozik a játszási engedély megadása, egyelőre nem döntött ebben a kérdésben, hanem megvárja, amíg a többi pályázók kérvénye is beérkezik. Állítólag az a terv merült föl, hogy az egész magyar színi szezon ne egy igazgató kapja, hanem az idényt a pályázó direktorok között arányosan osszák meg úgy, hogy Temesvárott a szezonban két esetleg — három társulat játszana.

Csalás miatt

elitették, majd felmentették és kártérítést ítélt meg

Temesvár, július 25.

Sekeres Árpád temesvári állatorvos mintegy négy évvel ezelőtt üzleti összeköttetésbe lépett a Szamosújvári Sertéshizláló Részvénytársasággal, amelynek sertéseket adott el, és előlegeket is vett föl. Sekeres azonban nem szállított és így a részvénytársaság büntető feljelentése folytán az ügy a temesvári törvényszék elé került, amely Sekerest tizenöt napos fogságra és tizenöt ezer lei kártérítés megfizetésére kötelezte. Az ítélet ellen Sekeres Radulescu Viktor dr. útján felebbezett a temesvári táblához, amely tegnap tárgyalta az ügyet. Radulescu dr. védelmében előadta, hogy Sekeres akkor mikor a sertéseket eladta, azok birtokában is volt, de arról nem tehet, hogy a megbízói nem adták át a sertéseket. Másrészt újabb megállapodásra hivatkozott, amely a védelem és a szamosújvári részvénytársaság között létre jött és annak alapján Sekerest illeti meg a kártérítési jog. A tábla elfogadta Radulescu védő jogi álláspontját, feloldotta a törvényszék ítéletét, Sekerest a csalás vádjától felmentette és a szamosújvári részvénytársaságot százezer lei kártérítés megfizetésére kötelezte.

A magyarországi megyék angol kölesone. Londonból jelentik: A magyarországi vármegyék öt és negyed millió fontos kölesone a londoni piacon hétfőn kerül jegyzésre.

Borzalmas ciklon pusztított

Ausztráliában, mely hajókat pusztított el, házakat döntött romba és embereket kapott fel a levegőbe

London, július 23.

Egész Ausztráliában borzalmas ciklon dühöngött. A ciklon végigszüvített az oceán partvidékén és különösen nagy pusztítást végzett a délre fekvő Perth kikötőjében. A vihar olyan hatalmas erővel dühöngött, hogy a kikötőben horgonyozó hajókat elszakította horgonyaitól és a szabad tengerre vetette őket. Melbourneban a vihar még végzetesebb kimenetelű volt. A déli órákban lepte meg a várost, amikor a bulevardokon a legélénkebb és a legnagyobb a forgalom. A hatalmas melbourni székesegyház harangtornya a nagy vihartól összedült, mely száguldó villamosokat lökött ki a sinről és az utcán járó-kelő embereket pelyva módjára kapta fel a levegőbe.

Letartóztatott orsovai ékszerész

Cigányoktól vett kölcsön, mikor már fizetése képtelen volt

Temesvár, július 25.

Néhány hét előtt a dúsgazdagnak tartott Kugler orsovai órák és ékszerész cég csőd elrendelését kérte maga ellen. A szolid alapokon nyugvó ötven éves cégnek hirtelen összeomlása, nagy zavarokat idézett elő számos kiségzisztencia körében. Orsovát sem kerülte el a konjunktúra szele és a kapzsiság ott is megfertőzte az emberek lelkét. Így történt, hogy hét orsovai cigány körülbelül százezer leit, minden vagyonkáját befektette Kugler Richárd üzletébe, mert ez huszonkét százalék kamatot ígért nekik. A mikor a cég fizetése képtelen lett, a cigányok visszakérték a pénzüket, amelyet azonban — igen természetesen — nem kaptak vissza. Büntető feljelentést adtak be Kugler Richárd ellen, amelyben arra hivatkoznak, hogy akkor, amikor Kugler már kölcsönöket felvette, a cég már passzív volt és így hitelezői csalást követett el. A karánsebesi ügyészség a feljelentés alapján elrendelte Kugler Richárd letartóztatását. A vádlott felebbezése folytán a temesvári tábla vádtanácsa Marta dr. főelnök elnöklété mellett foglalkozott az ügygel és Kugler további fogvatartása mellett döntött.

Rosszul sikerült tréfa

az új francia kormány a sajtó szerint

Az ellentétek miniszteriuma — Kedélyes társaság

Páris, július 24.

Poincaré megalakította kormányát és akik babonások, nem nagy sikert jósolnak működésének és élettartamát sem szabják valami hosszúra. Az új francia kormány ugyanis tizenhárom politikusból áll. Poincaré a miniszterelnökség mellett a pénzügyi tárcát is vállalta. Programjáról egyelőre semmit sem lehet tudni. A lapok értesülései szerint az új miniszterelnök legalább három-négy évig pártközi politikai békét tart szükségesnek, hogy a pénzügyi viszonyok ismét rendes mederbe terelődjenek. Erre való tekintettel állítólag azt fogja kívánni, hogy a kamara a mostani törvényhozási időszakot két évvel hosszabbítsa meg.

Az új kormány kedden mutatkozik be a kamarában és Poincaré akkor terjeszti elő javaslatát is, amelyek fölött semminemű vitát nem akar tűrni és csak előterjesztéseinek összességére hajlandó a szavazást elfogadni. Abban reménykedik, hogy pénzügyi terveit két héten belül keresztülvizsi, úgy hogy a kamara augusztus tizedikén megkezdheti nyári szabadságát. A kormánynak a közhangulat az

ellenfelek miniszteriuma

nevet adta, mert homlokegyenest ellenkező politikai mentalitású emberek foglalnak helyet benne. A lapok hangsúlyozzák, hogy a kormányt a felelősségérzet terrorja és a forradalomtól való félelem hozta létre. Poincaré a német politikában sovíniszta francia, míg az

orosz politikában cári gondolkodású. Ezzel szemben Briand a locarnói politika ekszponense és Herriot a pacifizmus és az oroszokkal való együttműködés szószólója. Briand Caillaux tanácsára el akarta fogadni a washingtoni egyezményt, hogy

külső segítséggel

szanálja a frankot, míg Herriot és Poincaré az egyezmény ellen vannak, de a külkölcson kérdésében is ellentétes álláspontot foglalnak el. Briand és Caillaux az indirekt adórendszert vállalták, míg Poincaré máris hirdeti a közvetlen adó bevezetésének szükségességét.

Ilyen az új francia kormány képe, amihez még az évtizedes harcokban kifejlődött személyes ellentétek járulnak. A jobboldali lapok szemére is hányják a miniszterelnöknek, hogy Herriotot, aki Franciaország legnépszerűtlenebb embere Painlevével együtt bevette a kormányba. Az egyik lap azt írja, hogy a kormány ügyvédek és tanárokból áll, de a gazdasági tényezők, amelyekre a legnagyobb szükség volna, hiányzanak. A miniszterek közül hatan ügyvédek, négyen tanárok, ketten újságírók és egy orvos. A baloldali lapok rosszul sikerült

tréfának mondják

a kormányt és azt írják, hogy Poincaré asztala körül olyanok ülnek, akik alig várják, hogy ez a kedélyes társaság szétoszoljon. A Quotidien szerint inkább bábéli zavarról lehet beszélni, mint kormányról.

Nem jó kedélyeskedni

a bokszbajnokkal rendőrkapitányoknak

Kolozsvár, július 25.

A kolozsvári Jókai-utcában van Transylvánia kávéház, amelyben tegnap este Marinescu Tivadar boksbajnok szórakozott. Éjfél tájban megjelent a Lávéházban Zelco rendőrkapitány, aki inspekción körutját vezette. Odalépett Marinescu asztalához és karját megsimogatva így szólt hozzá:

— Ha az urnak ilyen finom ruháj van, miért nem megy jobb lokálba?

Marinescu kikérte magának ezt bizalmaskodást, mire Zelco hivatkozott rendőrkapitányi mivoltára, szaváltás támadt köztük, amely azzal végződött, hogy Marinescu felkelt az asztal mellől és úgy ütött arcul a rendőrkapitányt, hogy az eszméletlenül esett össze és csak egy órás élesztgetés után tért magához.

Romániába szökött

egy magyarországi vizsgálóbíró

Nagyvárad, július 25.

Czakó Ferenc dr. debreceni vizsgálóbíró néhány hét előtt több milli korona elsikkasztása után Romániába szökött. A debreceni törvényszék körözése alapján keresték, de nem tudta nyomára akadni. Most a felesége át akart jönni Romániába, a határon azonban lefoglalták. Az asszony kihallgatásakor szerzett adatok alapján Czakó dr. sikerült egy nagyváradi autogarázsban elfogni. Tiltakozik a silkasztás vádjai ellen és azt vallja, hogy mindössze annyi történt, hogy egy alkalommal négy milli koronával megvesztegettek. Egyelőre tiltott határátlépés miatt indult ellene az eljárás. nagyváradi nyomozó hatóságok a külgazdasági minisztérium útján érintkezéssel lépnek a debreceni törvényszékkel, akkor döntenek Czakó dr. további sorsáról.

Onmüködő váltók

lesznek a temesvári villamos vonalakon

Temesvár, július 25.

A temesvári városi villamos vasút életében azt az időt, amióta az élési Miklósi Kornél dr. igazgató áll, haladás és fejlődés korszakának lehet nevezni. Évtizedek stagnálását pótolta ezen a téren az agilis igazgató: új vonalakat épített, új kocsikat készített, a vezetéket, a sineket rendbehozta. Ezen a héten újabb fontos újítást eszközölnek a villamos vasuton.

Az egyes vonalak elágazásánál váltók átállítását évtizedeken keresztül fiuk végezték. A munkájukat most onmüködő váltók fogják helyettesíteni. Ilyen váltót egyelőre négyet szerelnek föl és pedig kettőt a gyárvárosi Kossuth-téren, egyet a Máriánál, ahol Hunyadi-utról az erzsébetvárosi villamos a Dózsa-utca felé hajlik, a negyedik pedig a józsefvárosi katolikus templommal szemben a Preyer-utca villamos részére. A váltók átállítását villamos-kontaktus fogja végezni, melyet a váltó előtt a kocsivezető kap csatlakoztat. Ez a rendszer nemesek megbizhatóbb az eddiginél, hanem elősegíti a forgalom gyorsabb lebonyolítását is.

LESZ HUS MAKSZIMÁLI

ARON. A városi tanács és a hentesek és mészárosok között a húsfélék tekintetében még mindig nincs megegyezés. A városi tanács meg akarja ködök a makszimális árakhoz, husiparosok pedig azzal érvelnek, hogy azokat nem tudják betartani. A városi tanács most ajánlatot kapott a Krepl és társa cégtől, amely hajlandó a makszimális ár betartásával a temesvári piacokhoz húst árusítani. Az állandó választmány az ajánlatot elfogadta és céget felhatalmazta, hogy az egyes városrészek piacain húst mérjen ki.

Olcsó házhelyeket

miniszterium által engedélyezve

építőanyagokkal Telefon 9-18

részletre

Kardos-telepen, gyárvárosi strand homokszedők végében.

Hírek

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Piața Sf. Gheorghe (Szentgyörgy-tér) 4.

Telefonszámok:

Szerkesztőség: 2—52
 Kiadóhivatal: 2—52
 Nyomda: 10
 Felelős szerkesztő lakása: 2—42

Előfizetési árak:

Egy hónapra 60 lei, három hónapra 160 lei, félévre 300 lei, egy évre 600 lei. Egyes szám ára 3 lei, az okmány-ságban 4 lei, Magyarországon 2000 kor., Jugoszláviában 1 dinár, Csehszlovákiában fél ck., Ausztriában 20 garas.

Felelős szerkesztő:

Vuchetich Endre dr.

— **Belügyi vezérfelügyelő Temesvárott.** Popescu vezérfelügyelő, aki a belügyminisztérium kebelében a városok ügyét intézi, jelenleg a családjával Buziáson nyaral. A vezérfelügyelő tegnap délelőtt Temesvárra érkezett és két óráig tartózkodás után visszautazott Buziásra.

— **A grancsárparancsnok Zombolyán.** Zombolyáról jelentik: Brosteanu tábornok, a grancsár ezredék parancsnoka szemleutján tegnap Zombolyára érkezett. Meglátogatta a zombolyai grancsár kaszárnyát, este tiszteletére bankett volt, amelyen a tisztikaron kívül megjelentek a polgári notabilitások is.

— **Zarándoklat Mária Radnára.** Tegnap reggel Temesvárról ezeröttszáz zarándok indult el gyalog Mária-Radnára, ahová ma délben érkeznek meg. Holnap reggel négy órakor külön vonat indul Mária-Radnára, amely onnan este tér vissza Temesvárra. A gyalogos zarándokok kedden este érkeznek meg. A máriaföldi főesperesség kerületébe tartozó községek nagy zarándoklata augusztus 17-én indul Mária-Radnára.

— **Bérbe adják a temesvári tejközpontot.** A temesvári mezőgazdasági kamara beadványt intézett a városi tanáchoz, amelyben annak a nézetének ad kifejezést, hogy a város lakosságának jó, eleget és olcsó tejjel való ellátása érdekében a városi tejközpontot adja bérbe egy betéti társaságnak, amely vidéki tejtermelőkből alakulna. A város állandó választmányja foglalkozott a beadvánnyal és kimondta, hogy a kérdésnek ilyen megoldása elől elvben nem zárkozik el. A kérdés tanulmányozására egy bizottságot küldtek ki, melynek tárgyalásaira Cioaba Aurél dr. szenátort, a mezőgazdasági kamara elnökét is meghívják.

— **A csepeli szerelmi dráma.** Budapestről jelentik: A csepeli szerelmi dráma egyik szereplője sem hal meg. Szabó Istvánnak a golyó átütötte a homlokát, amitől megéledt, de hamarosan felgyógyul. Nagy Erzsébetet megoperálták és a leány nemsokára szintén elhagyhatja az ágyat.

— **Volt ellenséges állampolgárok első kiüntetése.** Brüsszelből jelentik: A Színnyei-Társaság kiállításának alkalmából Albert belga király Kertész Róbert kultuszminisztériumi helyettesállamtitkárt a belga Lipót-rend második osztályával, Csók Istvánt, a társaság elnökét, Török Kornél brüsszeli magyar főkonzult, Rónay Zoltán miniszteri tanácsost, Jeszenszky Sándor osztálytanácsost a belga Korona-rend tiszti keresztjével, Glatz Oszkár, Iványi-Grünwald Béla, Rudnay Gyula és Vaszary János festőművészeket a Lipót-rend lovagkeresztjével, Haas Aladár és Ybl Ervin miniszteri titkárokat a Korona-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Ezeknek a kiüntetésnek érdekes jelentősége az, hogy a háború után először történt, hogy a belga király külföldieket rendjelekkel tüntetett ki.

A temesi magyarság iparosotthona az idei ősszel újra megnyílik Temesvárott

Temesvár, július 25.

Néhai Desseffy Sándor püspök, aki Temesvár kulturális fejlesztése érdekében igen sokat tett, 1895-ben a csanádi egyházmegye részére megvásárolta a Tigris-utca 8. szám alatt levő házat azzal a céllal, hogy abban római katolikus szegényebb sorsú iparosok számára iparosotthonokat építtessen. A püspök intencióinak megfelelően ebben az épületben működött a katolikus legényegylet egészen 1919-ig. Mikor az épület megüresedett, azt az akkor létesített sváb tanítóképzőintézet internátusi célokra vette bérbe. Az internátus az ősz folyamán a Banatia sváb kulturházba költözik, ahol a tanítóképző intézettel együtt közös otthona lesz.

Mint hogy arról értesültünk, hogy a temesvári magyarságnak az újra megüresedő épülettel bizonyos szándékai vannak, felkerestük Vetterány Viktor drt, a Magyar Párt temesi tagozatának ügyvezető elnökét, aki kérésünkre a következő felvilágosítást adta:

— Itt az ideje, hogy a Tigris-utcai ház eredeti rendeltetésének

— **A ROMÁN-CSEHSZLOVÁK VÉGLEGES HATÁR.** Prágából jelentik: A román-csehszlovák határrendezési munkák befejeződtek. A közös határ kétszázhat kilométer hosszú, ebből hatvannyolc kilométer a Tisza folyására esik. A munkálatok befejezése alkalmából a bizottság tagjai Prágában a román bizottsági tagok tiszteletére bankettet adtak.

— **Jótett.** Zombolyáról jelentik: Követésre méltó példát mutatott a Zombolyai Hangyaszövetkezet. Négy szegény tüdőbeteg gyermeket saját költségén Stájerlakra küldött nyaralni négy heti időtartamra.

— **Óriási hőség Spanyolországban.** Madridból jelentik: Spanyolországban két napja ötven fokos hőség uralkodik. Számosan napszúrásban meghaltak. Még nagyobb hőemelkedés várható.

— **Elvágta a nyakát.** Petrovics Gyula hordár Erzsébetváros Tirol-utca 91. számú lakásán nagyfokú idegbetegsége miatt éles késsel elmetsette a torkát és a csuklóin az ereket. A mentők súlyos sérüléseivel a kórházba szállították, ahol meghalt. Mint hogy az öngyilkossági szándék kétségtelen, az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

— **Brutális kocsis.** Barna József újkisodai kocsis, aki a Haldekéféle szállító cég alkalmazottja, a Lloyd-soron annyira ütötte lovát, hogy a szegény állat véres sebekből borítva összeesett. Szandavary Lajos detektív, az Állatvédő Egyesület másodtitkára, az ember-telen kocsist letartóztatta. Barna ellen a büntető eljárást megindították.

* **BÉRAUTÓK** precíz javítóműhelye, autók garagirozása, éjjeli szolgálat. Autóorient-garage, Bem-utca. Telefon 14—93, 23—24. Autók közvetítése eladása és vétele.

Kitünő minőségű
„ETERNIT“

palatetőket szállít diszesen, több színben tetőre feldolgozva jutányos árban, kedvező fizetési feltételek mellett sok évi jótállással

ENGEL JEREMIÁS

Gheorgheni (Gyergyószentmiklós) Egyházak, községek érkezőjezmenyt élveznek. Az „Eternit“ tűz, jég, fagy és vihartálló! Az „Eternit“ könnyű. Ügynökök díjaztatnak.

visszaadassék. Mihelyt Pacha Ágost apostoli adminisztrátor hazakerkezik, a Magyar Párt küldött-ségileg keresi föl és követelni fogja, hogy ez a ház ismét fiatal iparosok otthona legyen és ott a városi iparosok meyei magyarság számára megfelelően helyezhesse el maga fiatal iparosait. Desseffy püspök is azt akarta, hogy a városban iparosok és németek egyformán találjanak otthonot s mi most nem akarunk mást, csak azt, amit annakidején a püspök irásban is lefektetett. A magyarság kérésének teljesítéséhez annál is inkább ragaszkodik, mert a magyar telepes gazdák fiai, akik a földreform következtében nem gazdálkodhatnak majd azon a földön, melyet apáik tettek megművelhetővé, mindinkább nagyobb tömegekben az ipari pályákon keresnek boldogulást és a Magyar Pártnak kötelessége, hogy ezek részére a városban lakást biztosítson.

Remélhető, hogy a Magyar Párt mozgalmának eredménye lesz. Az tény, hogy a magyar telepesek fiai ipari pályákra szorulnak, lehetővé kell tehát nekik tenni, hogy rendes otthonuk legyen, ahol szabad idejükben vallás-erkölcsi és kulturális nevelésben részesüljenek.

— **Vilnai színész nő tragikus halála Aradon.** Aradról jelentik: Aradon vendégszerepel néhány nap óta a vilnai zsidó színház. A társulat egyik legkiválóbb tagja, Leresch Judit, tegnap délután Aradon a Therafia szanatóriumban meghalt. A művész nő vakbélgyulladásra kapott, két ízben is megoperálták, de a műtét beavatkozás ugylátszik elkésett, mert hushártagyulladásra kapott, amelybe belepusztult.

— **A szökött bankár öt autója.** Budapestről jelentik: Pálffy Imre bankár, néhány hét előtt horribilis adósságok hátrahagyásával megszökött Budapestről. A rendőrség a becsapott és károsult hitelezőkkel egyetemben most különböző raktárakban felfedezett öt autót, melyek a szökött bankár tulajdonát képezik. Természetesen zárolták alá vették.

— **Ne gorbombáskodj a rendőrrel!** Abrahám András kocsis, aki Mózes Bálint épületanyagkereskedő alkalmazottja, téglát szállított és mert lova a súlyos teher alatt megbottlott, azt véresre verte. Mikor a rendőr emiatt föliirta, Molnár István ispán is beavatkozott és a rendőrrel gorbombáskodott. A rendőrbíróság mindkettőjüket ötszáz-öttszáz lei pénzbírságra ítélte.

A temesvári magyar szintársulat Zombolyán. Zombolyáról jelentik: Nagy örömmel vette tudomásul Zombolya lakossága, amely Tibor Dezső szerencsétlen vendégszereplése óta nem jutott magyar színjátszáshoz, hogy Fekete Mihály társulatával július huszonnyolcadikától kezdve pár estén vendégszerepel Zombolyán.

— **A dalárda költözködése.** Az Ipar-összhang dalárda, amelynek székhelye a Gyárvárosban volt eddig, átköltözött az Iparosok Székházába a Belvárosba. Az átköltözés alkalmával a székházban vacsorát rendeztek, melyen az Ipar-összhang dalárda Reiter karmester vezetésével különböző dalokat adott elő.

— **A MEGGYILKOLT NÉPBIZTOS.** Varsóból jelentik: Moszkvából érkezett híradások szerint D. ... orosz népbiztos, a Cseka rettegett főnöke, nem természetes halállal halt meg, hanem megmérgezték. A gyilkossággal Szokolnikov pénzügyi népbiztos, Vlaskievics komiszárust és a vörös hadsereg több tisztjét gyanúsítják, akiknek letartóztatását a bolsevik kormány elrendelte. Dzerzsinszky temetése impozáns volt. A koporsót Rykov, Stalin, Bucharin, Troczkij, Kalinin, Zinovjev, Kamenov és Rakovszky népbiztosok vitték. A Vörös-téren a szakszervezetek tagjai, a katonák, munkások és az ifjusági egyesületek tagjai állottak sorfalat.

— **Mexikóban püspököket tartóztatnak le.** Mexikóból jelentik: Calles köztársasági elnök egy idő óta erős vallásellenes politikát fejt ki. Ennek folyamánaképpen most az iskolákban minden felekezeti oktatást megtiltott és több egyházellenes rendeletet adott ki. A mexikói érseket és annak egyik püspökét, akik a katolikus lakosságot gazdasági retorzióra szólították föl, letartóztatták.

* „Lángbetűkkel vagy az égre felírva, hogy a FARMODONT fogkrémmel nem volt még jobb soha!“

Rádiókészülékeket díjmentesen verifikáltatunk

— **Temesvári betörőket fogtak el Aradon.** Az aradi rendőrség értesítette a temesvári rendőrprefekturát, hogy Lakatos József és Papp Lajos temesvári fiatalembereket Aradon elfogták, ahol tizenkilenc különböző betöréses lopást követtek el. Lakatos és Papp néhány hónap előtt Temesvárott betörték a Bányász Testvérek cég kirakatát és abból hatezer lei értékű árut loptak el. Ezért fogházra ítélték őket, melyet ki is töltöttek. Valószínű, hogy a télen az ABC hírlapirodában és a Nikolis és Schutz cégnél elkövetett betöréseknek is ők a tettesei. Az erre vonatkozó aktákat a rendőrség átküldte Aradra.

* **Inggészítés,** mérték szerint legkifogástalanabb kivitelemű, zefir, angol poplin és selyem ujdonságokból PAPP nál.

— **Gyilkosság az erdőben.** Komáromból jelentik: Cuport Gizella és Turi József a Komárom mellett levő radványi erdőbe csaltak Vankó Mihály vásári árust, akit előbb leitatnak, majd négy fejszecsapással megölték és kirabolták. A gyilkosság elkövetése után a hullát az egyik Dunaághoz vontatták és beledobták a Dunába. A gyilkosokat elfogták és a komáromi ügyészség fogházába szállították.

— **Országos Almanach.** Szigethy József immár harmadszor adta ki Kolozsvárott az Országos Almanachot. Az új kiadás tökéletességben felülmúlja az előzőt, pedig már az is igen hasznos és hézagpótló munka volt. Az Országos Almanach felsorolja az ország kereskedelmi és ipari vállalatait és a nagyobb városokban telefonszámokat is ad. A helységneveknek régi magyar elnevezése is benne van a könyvben, ami megkönnyíti az új nevek elsajátítását. A négyezerötven oldalas könyv nélkülözhetetlen mindenkinek, aki a gazdasági életnek bármilyen vonatkozásban is részese. Az Országos Almanach ára ötszáz lei és megrendelhető a szerzőnél Kolozsvárott.

A barátom kesereg . . .

És... és hogy is mondod? Szép, gyönyörű. Karesu természet, klasszikus arcél és hollófekete haj. És... és? Na még valamit. Talán, hogy milyen parfümöt használ, vagy hogy milyen krémmel mossa a fogait. Mert ez mind nagyon fontos. És például azt is hozzátehetnéd még, hogy már két éves korában nagyon illedelmesen viselkedett, amennyiben nem okozott túl sok munkát a mosónőnek. Ez is fontos. Elvégre táplálni kell valamivel az illuziókat. Már pedig illuziókra feltétlenül szükség van ahhoz, hogy álmatlan éjszakákon buta képpel bámuld a csillagos eget; vagy esetleg a padmaly is megteszi ugyanazt a szolgálatot.

Most pedig várj egy percet. Gondolkozzom. Nevezek rajtad? Dühöngjek talán? Egyiket sem teszem. Tudod, mit? Csináljuk vissza az egészséget. Mondjuk ki, hogy semmi sem történt. Te ugyan most is szereted a karesu természetet, a klasszikus arcélt, a hollófekete haját, de mondjuk, hogy nem egy maszszában, hanem csak külön-külön. Én meg, mintha mi sem történt volna, mesélni fogok neked.

Tehát, nem történt semmi. Most léptem be az ajtón, most ültem le a székre s most nyitom ki először a számat. Mondjuk.

... Egy asszonnal beszélgettem a multkoriban. Már egy olyan vérbeli nagyságos asszonnal, kinek egy gyereke van, s lehetőleg több férje. Beszélgettünk. Természetesen szerelem. És a következő párbeszéd folyt le közöttünk.

Ó: Beszéljen a szerelemtől.

Én: Huszonnyolc éves vagyok.

Ó: Nem értem teljesen.

Én: Tíz évvel ezelőtt kellett volna ezt tőlem megkérdezni. Akkor még tudtam róla valamit. Ma már az izére sem emlékszem.

Ó: Beszéljen komolyan. Érdekel.

Én: Tulajdonképpen nem értem a kérdést. Szerelem, vagy valami hasonlót mondott. Nem tudhatok nyilatkozni addig, míg fel nem világosít arról, hogy mit is ért szerelem alatt.

Ó: Hát... hát mindent. Valami állandó kellemes bizsergést, valami lángoló, kiolthatatlan tüzet, amit a kielégülés csak fokozni tud. Valami nagyszerű, felemelő és megrendítő érzést, amely minden merészre képesít. Beszéljen nekem a szerelemtől sokat, szépet, úgy mintha valami szent dologról vagy, mintha az Istenről beszélne.

(Az asztalon egy színes gipszfigurát vettem észre, mely egy nimfát körülölelő faunt ábrázolt. Rámutattam.)

Én: Látja, ez a szerelem. Egy akarás, egy engedés és vége. Nincs előzménye és nincs utójátéka. Legalább is az már nem szerelem, hanem diszitó sallang csupán.

Ó: Ne beszéljen így. Nincs igaza. Hát azok, akik meghalnak, mert szeretnek?

Én: Tulságosan sokat olvas asszonyom. Az újsághíreket is beleértve. Akikről azt mondják, hogy a szerelem miatt menekültek a halálba, inkább azt lehetne mondani, hogy a szerelemnélküliség ölte meg őket. Meghaltak, mert nem tudtak úgy szeretni, mint ahogy például azt maga asszonyom az előbb kifejtette. Az a „minden“ az nem volt meg bennük. Rájöttek arra, hogy nagyon is egyszerűen éreznek s hogy nem kellene nekik egyéb, mint egy ilyen alkalom, amikor így faun módra kielégíthetik magukat. Amikor azután ennek tudatára ébrednek, elvesztik a talajt maguk alól és meghalnak, mert undoródnak az állatnak itélt felhevüléstől, amit nem mernek szerelemnek nevezni.

Ó: Hát nincs szerelem?

Én: Van. De más értelemben vett szerelem. Egyszerűen ösztönnek is lehetne nevezni. Az emberek nagyon kegyesek önmaguk iránt s

igyekeznek önállóknak látszani ott is, ahol pedig csak a természet dirigál. Innen származnak a különféle hangzatos elnevezések, melyek nem mások, mint a magunk iránt érzett kegyelet ömlengései. Ezek között is a szerelem elnevezés a leghuzagabb, mert a legtöbb valótlan-ságot takarja. Tudja meg asszonyom, hogy nem bók az, ha valaki csinosnak találja, mert nem jelent mást az ösztön megindulásánál... Igy beszéltem neki. De ne bu-

sulj, pajtás. Sugok valamit: nem volt karesu a termete, az arcéle sem volt klasszikus, a hollófekete haját meg festi a drága. Biztosan tudom. Talán úgy, talán akkor másképp beszéltem volna én is. Talán.

Sándor Károly

Amikor a mult mesélni kezd

A temesvári piarista gimnázium legidősebb volt diákjának visszaemlékezései — Elvirult virágbimbós tavaszok

Rózsa Sándor ötpepengős aranya

Temesvár, július 25

Reiner Géza bátyám, aki egyfolytában hatvan nehéz év óta lakod már a Jenő-herceg utca tizen-négy számú házat, akinek feje fölött két emberöltő vihara, öröme, bánata, gyönyörűsége, küzdelme, gyarlósága és vibráló szenvedélye viharzott el, levett kalappal tisztelettel köszöntöm. Köszöntöm Temesvárnak, ennek a történelmi girlandokkal övezett régi várbástyának talán egyik legidősebb ügyvédét, köszöntöm a piarista gimnázium még élő legöregebb vendékját és köszöntöm benne a régi, de gyorsan elsiklott évtizedek, muló viharok és kellemes örömek öreg élő tanuját. Reiner Géza-tisztelettel fellángol a régi idők egy olyan emberéhez, aki mintegy antikba vert történelmi alakja a temesvári civisnek, aki itt áll és a régi napok, boldog órák, szinte hihetelen események áradatából kivett egy-egy halvány mozaikot a késő évek számára. És kezembe veszem azt a hetvennyolc éves szívet, amely itt lüktet ebben a városban, amely most mesélni kezd és a gyönyörű, színes, régi idők egy még élő kedves alakja elmondja a késői unokáknak, hogy is volt Temesvár ott az 1860-as évektől kezdődőleg.

— Kedves szerkesztő ur, de talán mégsem, kit érdekel ma ebben a bubifrizurás, tangós-simmis és de megváltozott világban, hogy vagyok, hogy voltunk-e, hogy vannak-e emlékeink és milyen élet adódott a hatvanas évek fiataljai számára — szabadkozik Reiner Géza. Drága, szívbemarkoló szabadkozás volt, amelynek minden szaván kibuggyant a szóköny a mult után, amelynek minden betűje sirva ajzotta a levegőbe és amelynek minden mondatpontja után megállt a vén, hogy megegyszer elősorakozzanak a tovauszott évtizedek, a fiatalosság és szerelem már nem is igaz évei. És ömlik a szó...

— Apám — minden szerénytelen-ség nélkül mondhatom — a híres történelmi idők szemtanuja és ak-

tív résztvevője volt. Reiner doktor neve messi határokon volt híres. A tizenhárom vértanu-halált szenvedett negyvennyolcas tábornok majd mindegyikét személyesen ismerte és teljesítette azokban a súlyos időkben a tábori orvos szolgálatát olyan önfeláldozóan, annyi szeretettel, amely tiszteletet, elismerést biztosított számára. Régi temesvári törzs a familiánk.

— De lássa, annyira hirtelen meglevett a kérdéseivel, annyira megzavart hirtelen jövele, hogy teljes és tiszta képet adni a multról, bizony ma nehézkes számomra. Régi fakó okmányokat kellene elővennem, hogy az Alt-Temesvart valamennyire restauráljuk. Készülöm kell az emlékvizsgára, mint egy érettségiző diáknak, mert bizony annyi szép gyöngyszeme van az én multamnak, a családunk történetének, hogy komoly adaléka Temesvár egy lezajlott korszakának. Nézze, — és egy régi íróasztalra mutat — ennek mind a nyolc fiókja tele van emlékekkel, irásokkal, apámra és a családunkra való visszaemlékezéssel. Ha érdeklí — igen, ha érdeklí, majd legközelebb sorra vesszük őket.

Szeretettel végigsimogatja szemével a fiókokat, amelyekben régi hervadó illatok, elvirult virágbimbós tavaszok hirdetik az idők mulását.

— De hogy ne menjen el üres kézzel az öreg Reiner doktortól, elmondok boldogult édesapámról egy esetet. Egy esetet, amely még nem került nyilvánosságra és amely most úgy hirtelen jutott az eszembe és jó apám talán valamelyik borongós téli estén mesélte el, amikor viharzott a hó és szegény betyárok hajlék nélkül, éhes gyomorral és száraz torokkal rótták a messi országutak hófutta utjait.

— Az 1840-es évek elején történt. Édesapám akkor egyik barátját látogatta volt meg a Dunántúl, valamelyik baranyai községben. Viharos idők jártak. A szegénylegények hada nagyon elszaporodott és a tar-

tózkodása hosszabb lett, mint azü tervezte. Így történt, hogy édesapám barátját, aki körorvos volt és messi vidéken az egyetlen orvos, valamelyik nagybeteget fekvő arisztokrata hölgyhöz hívták. A kollega elment és apám hiába akart volna már visszatérni, nem lehetett, maradni kellett, mert az orvosi kötelesség az első. Amíg a barát távol volt, édesapám vette át a rendelőjét és a vidék betegeinek kezelését.

— Egy sötét éjjel, amikor dühöngött a fagyos téli szél, beállt az orvos udvarára egy kocsi. A kocsiról egy nyalka fiatalembert emeltek le, akinek a lábán lőtt seb volt. Felbresztik apámat, kimossa a sebet, nem kérdezi kicsoda és kicsoda, orvos volt, aki teljesítette kötelességét. A sebesült legény — mint apám elbeszélte — szemmeláthatólag meglepődve vette tudomásul az orvos emberséges bánásmódját. És attól kezdve egy egész héten át minden éjjel bezörgetett a sebesült legény. Kezelte, bekötötte a sebet és talpra állította. Hét nap telt el így. A nyolcadik napon ismét megjelent a legény, akkor botjára támaszkodva, és így szólt:

— Doktor ur hálásan köszönöm az igaz fáradságát, de mivel volnék adós?

— Akkor más idők jártak, apám amugy sem volt anyagiasságos természetű ember és így felelt:

— Amennyit jónak lát öcsém. Különbem nem engem illet, hanem az idevalósi doktor urat, jobb lenne ha annak fizetné ki...

— Nem lehet — volt a már kissé nyers válasz. A doktor ur kezelte, éjnek idején védelmezett meg a haláltól, a doktor urnak megfizetem fáradságát.

Ezzel elővett egy aranyat. Nézze doktor ur — itt van öt pengő, tudom nem sok, nem is elég azért a nagy fáradságért és bibelődésért, amivel az én bajom járt. Azután meg nem is ér fel azzal a veszályllyel, amit maga után vont volna, ha lefognak. De higye doktor ur, ez elég...

Apám értelmetlenül nézte a csinos legényt, mint aki nem tudja mire vélje a szavakat. A legény erre parolázott az apámmal, majd bucsuzóba odaszólt:

— Fogadja jó szívvvel, mert jó szívvvel adtam, többet nem adhatok, de Rózsa a Sándortól ez is elég...

Reiner dr. elhallgat. Leánya, aki most érettségizett, mosolyogva kínálja az uzsonnát.

— A viszontlátásra öcsém, — szorit kezét bucsuzól Reiner Béla dr. a hetvennyolc éves ifjuyén, — a jövő hétre elvárom és akkor egy lépcsőfokkal feljebb megyünk a régi emlékek lajtorjáján.

Grósz Dezső.

Figyelem

Egyéves önkéntesek!

Egyetemi hallgatók!

Középiskolai tanulók!

Sikkes egyenruhákat gyorsan és a legjutányosabb árak mellett:

Roncskevics & Társa

egyenruha és férfiszabóságában készítenek.

Timișoara, Belváros, Merczy-utca 12,

hol az összes katonai és egyéb egyenruházati felszerelési cik-

kek, valamint sapkák, nagy választékban kaphatók.

Saját arany-, ezüst- és selyemhímződe.

Telefon: 8—98.

Kérjük a cégre ügyelni!

Kérjük a cégre ügyelni!

Uszó szigetek

keletkezése és pusztulása

Temesvár, július 25.

Az uszó szigetek nem tartoznak szokatlan jelenségek közé a világtengereken. 1892-ben óriási feltűnést keltett, amikor hajósok az Atlanti Óceánon bukkantak uszó szigetekre, amelyek közül kettő több mint egy esztendeig keringett a Bermudák körül, majd hosszú ivben lekanyarodott az Azóri-szigetek felé és végül eltűnt. Ez a sziget két-háromszáz négyzetméternyi területen tíz méter magas fákkal valószínűleg uszó őserdő volt, amelyben rengeteg mennyiségű vizimadár élte világát. Senkisé tudja, hol fejezte be különös vándorlását, de a tudósok véleménye szerint az uszó szigetek szállítják igen sok esetben egyik világrészről a másikba a vizimadarakat, növényeket, kisebb emlősöket és számtalan más apróbb állatot, amely egyébként más és más égőv alatt szokott csak élni.

Azt, hogy a világtengereknek ezek a furcsa vándorai miként keletkeznek, nem sikerült pontosan megállapítani. Annyi bizonyos, hogy a tengerparti növényzet gyakran tovább terjed a tengerben és a sós vízben az esztendőik során valószínűleg őserdő nő ki a fővényből. A víz ereje azután felemeli a közvetlenül a part tőszomszédságában, de még a vízben gyökeredző növényeket és ha a víz nyomása elég erős, talajával együtt szakítja ki azokat és egy uszó szigetet sodor magával.

Louisiana északamerikai állam történetében jelentős szerep jutott egy uszó szigetnek, amelyet legelőször 1778-ban vettek észre. Negyven év alatt a sziget, amely állandóan a Mexikói-öbölben keringett, tíz tengeri mértföld hosszúságnyira nőtt meg, háromszáz méter széles lett és földrétege öt méter vastag volt. Louisiana állam végül óriási költségekkel volt kénytelen a szó szoros értelmében lebontatni a hajózási forgalomra nézve rendkívül veszélyes természeti tüneményt. Teljes négy esztendeig bontották le az uszó szigetet és alig egy emberöltővel később az Egyesült Államok kormánya a Red River torkolatában feltűnt, negyvenöt tengeri mértföld hosszúságú uszó szigetet eltávolítását robbantások útján végeztette el. Ezek a munkálatok százötvenezer dollárba kerültek.

Az ókorban számtalan legenda terjedt el az uszó szigetekről. Plineius fejegyzéseiben például egy különös erdőről ír, amely a Vadiménis-tó tükreblől nőtt és amely óránként változtatja a helyzetét. A kaszmiri uszó kertek tulajdonképpen szintén uszó szigetek voltak és ugyancsak uszó szigetek bőséges zöltség- és veteménytermése látta el hosszú ideig Mexikó lakosait élelemmel.

Még a modern korban, amikor az emberiség már a természeti jelenségekre is magyarázatot talál, különösen érdekes élmény lehet az óceánjáró hajósok számára, ha a végtelen tengeren uszó földdarabra bukkannak, egy más világrész előhírnökére, amely mint egy délibáb vagy mint viruló növényzettel megáldott vándorló oázis halad el mellettük az Óceán beláthatatlan sivatagján.

F. Z.

Gyerekujság

Szerkeszti: Kóró Pál bácsi

Kalandos Palkó utazásai

— Astor kalandjai —

Mikor Astor elbeszélésében odáig jutott, hogy odafent a fán odakötözte magát egy ághoz és aludni kezdett, akkor Kalandos Palkó felkiáltott:

— Most már értem, hogy miért volt lent a puska és a kalap. Istenem, csak pár lépésnyire voltunk öntől és mégsem láttuk. Azt hittük, hogy a kigyó gyomrában van, pedig fönt volt a fán.

Jack matróz sem akart némának látszani és azért kibökte:

— Kár, hogy álmában nem tessék hortyogni, mint az első kormányosunk, mert akkor meghallottuk volna.

Astor aztán tovább mondta a maga kalandjait:

— Hov meddig aludtam, nem tudom bizonyosan most sem. Annyi bizonyos azonban, hogy átaludtam legalább egy éjszakát és egy teljes napot, mert mikor felbredtem, akkor a nap már a vége felé közeledett és mikor az órára néztem, hogy megtudjam hány óra, azt láttam, hogy az óram közben megállt. Természetes, hogy meg kellett állnia, mert gazdája, aki fölhozta volna, aludt. Az még nem volt olyan nagy baj, hogy nem tudtam, hány óra van, mert hiszen éjjel a csillagok állásából könnyen meg lehet állapítani, hány óra van. Ezt később meg is tettem és órámat hozzáigazítottam. Azonban kellemtelen volt az, hogy nem tudtam milyen nap és hányadika van. Az órámon ugyanis naptár is van. Találomra beigazítottam ezt két nappal előre és mint később kiderült, nem tévedtem. Mikor felbredtem és kinyújtózkodtam a fán, amennyire lehetett, a leszállásra gondoltam. Előbb azonban meg kellett róla győződnöm, hogy azt veszély nélkül tehetem-e. Az óriás-kigyótól nem féltem, mert tudtam és láttam is, hogy az még mindig mozdulatlan. Azonban meg kellett róla bizonyosodnom, hogy a közelben nincsen-e valahol lesben egy másik veszedelmes állat. Azért a fáról letörtem nagy lármával pár ágat és azokat ledobáltam a földre. Ha közelben ragadozó vad leselkedett volna, az okvetlenül jelt adott volna magáról. Éppen le akartam mászni a fáról, amikor a szomszéd-

os fa felől hasonló ágtörés hallatszott és a következő pillanatban láttam, hogy onnan is dobál valaki ágakat a földre. Először azt hittem, hogy ott is valami vadász van és átkiáltottam, azonban a válasz hatalmas bögés volt. Mindjárt tudtam, hogy odaát majom van, amely utánozza az én mozdulataimat. Erre úgy tettem, mintha le akarék a fáról ugrani. Ezt utánozta a majom is, de azzal a különbséggel, hogy tényleg leugrott.

Alig volt lent a majom, láttam, óriási gorilla. Megrémültem, amikor láttam, hogy a puskámhoz megy és babrál rajta. A következő pillanatban hatalmas dördülés hallatszott. Láttam, hogy a lövés után a kigyó feje félrecsapódott. A lövés tehát a kigyót találta. A gorilla jól megjegyezte magának, hogy a tűz a puska csővéből csapott ki és azért úgy tartotta a fegyvert, hogy a csőbe nézhessen. Sokáig nézett a csőbe, de közben mindig fogdosta a puskát. Hirtelen aztán másik lövés is dördült s ennek az volt a következménye, hogy a gorilla feje szétrohadott és a nagy majom holtan bukott a földre. Erre már én is lekuszam a fáról, óriási erőlködésben kerültem, amíg a halott gorilla mancsaiból ki tudtam csavarni a puskámat. Nem akartam tovább maradni azon a helyen és azért sietve távoztam. Két vagy három napig kóboroltam az erdőségekben és idegyekeztem. Egyszer egy hajnalon nagyon megörültem, mert messziről két alakot láttam és mikor elővettem messzilátómat, a két alakban Palkót és Jackot ismertem föl. Integtettem feljűk, azonban legnagyobb meglepetésemre nem jöttek hozzám, hanem eszeveszetten futásnak eredtek.

— Persze, — szolt itt közbe Palkó, — mert mi nem tudtuk, hogy az Astor ur élő alakja. Mi azt hittük, hogy a lelke, amely kísérteni jött.

Ezen megint mindenki nevetett. A tábor még pár napig maradt azon a helyen, hogy az expedíció minden tagja alaposan kipihenhesse magát. Egyszer este aztán így szolt Astor:

— Holnap ismét utra kerekedünk.

Nyáron

A rét, mező és az erdő zöld, ezer színben pompázik a föld, mindenfelé virág nyilik már, örvendünk hát, mert itt van a nyár.

Madárdaltól felujjong a sziv, a hűs patak megfürödni hív, mindenfelé meleg szellő jár, örvendezzünk, mert itt van a nyár.

Érett gyümölcs mosolyog a fán, ha jók leszünk, nekünk is jut tán, gyerünk, játszunk, friss fü gyepe vár, örvendezzünk, mert itt van a nyár.

Az én palatáblám

Van nekem egy palatáblám, vessz is van hozzája, próbálgatom a betűket rajzolgatni reája, irok betűt, aprót, nagyot, hegyeset és kereket, és ha már mind megtanultam, neked irok levelet.

REJTVÉNYEK.

1. Szórejtvény.

Van egy kéttagú szó. Második szótagja — va. Az első mássalhangzóval kezdődik és utána magánhangzó következik. Ha a mássalhangzó változik, más-más értelmű szót kapunk. J-vel sziget ez a szó, Sz-szel folyó, P-vel diszmadár, Gy-vel bátoratlan ember, K-val kutakon talájuk, L-lel tűzhányó hegyek körül van.

2. Betűrejtvény

ger
t

3. Verses talány.

Első része telet jelent, minden szép fehér, másik része nyár derekán ezer színben kertben él, együttvéve mindakettő a tavasznak kezdete, mert amikor megjelenik, az a télnek végezete.

Rejtvénymegfejtés:

1.
2.
3.
Megfejtette.....
Lakik.....

A megfejtéseket péntek estig kell behozni, vagy beküldeni.

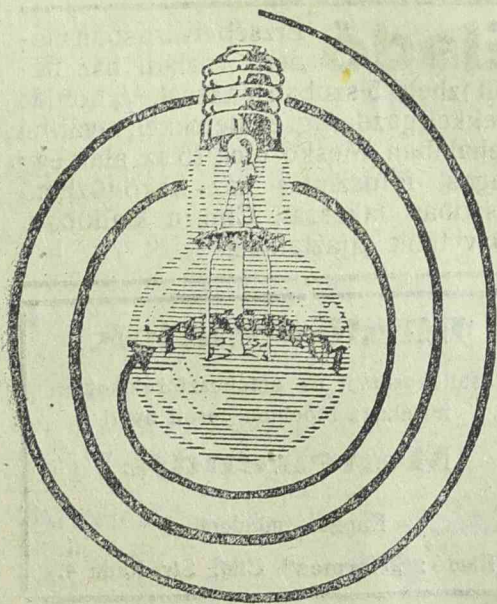

Reichard Gyula

műbutor-kárpitos
Timișoara III. Rezső-utca 13
Telefon 22-13
Speziális modern bőrbutorok a legfinomabb kivitelben.

Önnek ingyen

van izzólámpája, hogyha ügyel a

védjegyre, mert az árammegtakarítás és hosszú élettartam folytán gyorsan megtérül az ára. Ovakodják tehát az ismeretlen márkáktól! A „Tungsram” védjegy garanciája a minőségnek. Tetszetős forma, kellemes fény, mely nem kápráztat. Új szabáldalmak által védett világítófémszál.

Ezüst

evőeszköz és disztárgyak

(salát gyártmány) a legjobb kivitelben

DRACHSLER VILMOS

ékszerésznél

Temesvár-Belváros, Hunyadi-utca 3 sz.

TELEFON 799.

Óra- és ékszerjavítások.

Régi ezüstöt feldolgozásra átveszek

Hirdetmény.

Gyári áron való árusítás! Értesitem a mélyen tisztelt temesvári és környékbeli közönséget, hogy rendkívül gazdag buforraktáramat mélyen leszállított áron árusítom.

Tisztelettel

Schuszter Ferenc

Temesvár-Erzsébetváros, Korona-utca 14 (a sárga villamos végállomása). Tel. 11-91

Sport

Ujra az Amateure

játszik ma Temesváron

Temesvár, július 25.

Az Amateure—Kinizsi mérkőzés áll a mai sportvasárnap előterében. A kiváló bécsi bajnoksapat, amely négy mérkőzést játszott eddig Romániában, amelyek során tizenkilenc gölt lőtt, ambiciójával készül a mai találkozóra a Kinizsivel, Románia ötszörös bajnoksapatával. A mai találkozón, amely szép és nivós sportot ígér, úgy a bécsiek mint Temesvár is meghendikepeltén állanak ki. Az Amateur nélküli Cuttit, a betegen fekvő Hierlödert és Mylnarikot, de a helyettük beálló tartalékok is nagyszerű klasszist képviselnek.

Az Amateure a következőképpen áll fel: Lohrmann, Tandler, Blizenz, Schneider, Reiterer, Briza, Vanicsék, Hochmann, Saft, Sindelar, Wieser.

A Kinizsi nélküli Voglt, aki betegen fekszik.

A Kinizsi felállítása a következő: Zombori, Hockszary, Steiner, Steiner II, Rösler, Bundi, Tänzer, Teszler, Wetzler, Zemler, Matek.

A mérkőzésen az Amateure győzelmét várjuk, de ha a Kinizsi megverné az Amateuret, eddigi eredményei után az sem lenne hihetetlen. A mérkőzés a Banatul pályán pontban hat órakor veszi kezdetét. Előzőleg a Zs. T. K.—Kisoda játszanak bajnoki mérkőzést, majd a Kinizsi és a Tricolor hazena csapatai játszanak.

Arneborg Budapesten. Budapestről jelentik A svéd uszósövetség értesítette a magyar uszók szövetségét, hogy Arneborg a Budapesten tartandó európai uszóbajnoksági versenyeken részt vesz.

— A zombolyai sportfiúk nyári mulatsága. Zombolyáról jelentik: A zombolyai Sport Egylet évenként szokásos nagy nyári népünnepélyét, amely a vidék legelittebb nyári mulatsága, ez évben augusztus elsején tartja meg. A délutáni parkünnepélyt este műkedvelő előadás követi, amelyen Temesvárról is igen sokan vesznek részt.

Primaria Municipiului Timisoara.

No. III. 14267.
Deleg. perm. din
15 Iulie 1926.

Licitatie publica

Tramvaiele Comunale Timisoara au nevoie de 2000 buc. traverse de stejar pentru a căror furnizare se publică licitație pe ziua de 1 Septembrie a. c. ora 10 a. m. Licitatia va avea loc la Primaria oraşului Timisoara biroul licitațiilor publice.

Amatorii i-și pot înainta la locul amintit la data de sus ofertele închise, sigilate și provăzute cu o garanție de 10% asupra valorii oferite. Garanția va fi efecte de stat sau numărare în oferta se va aminti ca amatorul cunoaște caietul de sarcini și îl accepta.

La licitație se admit exclusiv numai firme producătoare.

Primaria municipiului Timisoara

Minden nő,

ki bőrének üdeségét és tisztaságát meg akarja őrizni, használjon

dr. BIRÓ-féle

Havasí gyopár-krémet, szappant, pudert, mosdóvizet.

HELICON-nyomda, Timisoara

MOZI

Belvárosi mozi: Július 25 (vasárnap) és 26 (hétfő)
Apollo mozi (Gyárvaros): Július 27 (kedd) és 28 (szerda)
Mehai mozi: Július 29 (csütörtök)

Bécs legvidámabb embere

(Ajakir és Bubifej)

Dráma Bécs vidám életéből.

Főszerepekben:

Korda Mária
Várkonyi Mihály

és

Ruggero Ruggeri

Kiegészítésül: Törökország látkepe.

Monopol: Record-film Brasov.

Bánati Hitelbank R.-T.

Temesvár, Str. Alba Iulia 3 (Ferdinand-szálló mellett)

a Temesvári Bank és Kereskedelmi R.-T. affilációja

Telefon 20-24, 5-93

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskére s folyószámlára a legmagasabb kamatozás mellett, úgy leiben, mint idegen valutában. Foglalkozik váltóleszámitással, hitelfolyósítással, inkasszóval, idegen pénznemek, záloglevelek vételével s eladásával, átutalással stb.

Érdekeltsége:

„BIRDEV“ menetjegyiroda

Menetjegyek a kül- és belföld összes állomásaira eredeti áron. Kedvezményes fürdőjegyek, rüzd- és utlevélosztály. 544

Carlton-szálloda, Budapest

Ezennel van szerencsém igen tisztelt vendégeimnek b. tudomására hozni, hogy az általam alapított Bristol Szálloda R.-T. melynek hosszú éveken át vezérigazgatója voltam, feloszlott és a Bristol-szálló eddigi Dunapart és Petőfi-sétány részén a

„CARLTON“-szállodát

létesítettem, melyben zavartalan, kényelmes lakással és a legjobb ellátással tudok szolgálni. Kérem ezentul szolgálataimat az ujonnan átalakított szállodában igénybe venni és szobarendelést, kérezősködést, illetve bármilyen érdeklődést Carlton-szálloda, Budapest IV., Dunapart, Petőfi-tér 6 intézni sziveskedjék. Teljes tisztelettel: Illits Gyula, szállodatulajdonos. (Sürgöncim: Carltonhotel.)

Apró hirdetések

Egy szó ára 3 lei. Vastag betűvel 5 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Álláskeresőknek 25 százalék engedély. Díj előre fizetendő.

Megvételre keresek antik butordarabokat: ebédlasztal, székek, kredenc és könyvszekrény. Kizárólag antik darabok lehetnek. Cimeket „Jutányos ár” jellegre a kiadóba kérek.

Rendes polgári családból való komolyabb leányt keresek kis gyermekem mellé, ki a házimunkában is segít. Cim a kiadóban.

Működő üzemi belépésre kerestetik. Gajzágó kés-s-működő üzemi vállalatnál, Cluj, Str. Regina Maria 24.

Ügyes házi varrónőt keresek. Cimeket kérek a kiadóban leadni.

Idősebb, komoly nő vagyok, ki a háztartás vezetéséhez jól értek. Anyahelyettesnek akár vidékre is nagyobb leányok mellé elmennék. Ajánlatokat „Komoly” jellegre a kiadóba kérek.

Csinosan butorozott szobát, csakis a Belvárosban, lehetőleg fürdőszoba használattal keresek. Cimeket a kiadóba „4000” jellegre kérek.

Jó házból való fiu fűszer- és csemegeüzletben mint tanonc felvétetik. Galgon Gyula, Timisoara-Cetate.

Keresek megvételre egy használt előszoba fogast. Cim a kiadóban.

Jó házból való fiu a festékszakmában mint tanonc felvétetik. Galgon Gyula, Timisoara-Cetate.

Vidéki iparvállalat könyvelésben jártas egyént keres. Románul beszélők előnyben. Ajánlatokat „Megbízható” jellegre a kiadóba kérek.

Megvételre keresek súlyszethető Singer-varrogépet. Cimeket a kiadóba kérek.

Keresek 1½ és 3 éves leány gyermekem mellé németül beszélő komolyabb nőt, ki varráshoz ért s a házimunkában is segít. Ajánlatokat „Gyermekszertető” jellegre a kiadóba kérek.

Keresek az Erzsébetvárosban egy három szobás modern lakást. Lehetőleg kerttel. Cimeket a kiadóba kérek „Kert” jelleg alatt.

Keresek raktárnoki, pénztárnoki vagy felügyelői állást. Román, magyar, német nyelvismerettel. Vidékre is elmegyek. Szíves megkereséseket „Török” jellegre a kiadóba kérek.

Motorok: gyárilag javított, kifogástalan karban azonnal szállíthatók, 80 HP. Benz-gyártmányú szivógázmotor, 55 HP. Koch-gyártmányú szivógázmotor, 50 HP. Langen és Wolff-gyártmányú szivógázmotor, 30 HP. Skoda-gyártmányú szivógázmotor, 30 Corongyártmányú, kétütemű nyersolaj motor, 16 HP. Grossley gyártmányú benzínmotor.

Gőzgépek: 70 HP. compand condensatoros Podvinetz és Heissler-gyártmányú félstabil, 40 HP. MÁV-gyártmányú magasinomásu félstabil, 35 HP. Wolff-gyártmányú eomcaud félstabil.

Malomgépek: 2 drb. Ganz hengerek, dupla hengerekkel, 600x290 mérettel, 2 drb. nagy teljesítményű Schekk-féle lisztkeverő, 1 drb. sikszita, 2 drb. Radialszita, 1 drb. tarár, 1 drb. Rebdtabel, 1 drb. egyjártu 36" malom, 1 drb. kétjártu 36" malom. Érdeklődőknek készséggel szolgál ajánlattal FRIEDRICH TESTVÉREK gépgyára Timisoara.

Készletek

legdivatosabb öltönyöket

1000 leiért. Elvállalok minden szakmabavágó munkát jutányosan.

AMIGO JÓZSEF férfiszabó
Begabalsor 26.

Eladó

Erzsébetvárosban modern családi ház beköltözhető 5 szobás lakással, ¼ holdas telekkel, gazdasági épülettel, továbbá Mehalában, Meskó-utca 15 sz. alatt egy magas, földszintes ház beköltözhető 1 szobás lakással. Cim a kiadóban. Közvetítők díjaztatnak.

Fürdővonatok

csatlakozásait és autóbusszjáratokat is tartalmaz Mocianu vasúti nyári

Menetrendje!

Kapható mindenütt!

Kiadó: „Hermes” Cluj, Str. Radu 4.

Lapárusítók

magas jutalékkal felvétetnek a Dél Hírlap kiadóhivatalában, TIMIȘOARA-BELVÁROS, Szentgyörgy-tér 4

Felolós kiadó: VÁRNAY ELEMÉR dr.